

शिरःस्थं वहेत्तरम् । तं शिरसंजकारं मनोश्च हव-
देहिनाम् । शीतामलजलं चैतुं चैतानसंशयतम् ।
इहा जण हरस्तान् बौतुक्त्योभूद्वेषे , शिरां
नाम नदीं तस्याक्षिःसृता दक्षिणोदधिम् । गच्छन्तीषु
दृग्गोषो पावयन्तीं समञ्जनान् । तत्त्वं १६ क० ।
शिफा स्त्री शि-फक् । दन्ताणां श्रुताकारे मूले । (शिफ)
अमरः । श्रुतां श्नांसिकायां श्रुतातरि मेदि० । श्रुत-
पुण्यायां हृदरिद्रायां राजनि० । उपश्रुतन्ते श्रुतः ।
जाटाकारे मूले पु० विद्याविमोदः ।

शिफाक पु० शिफेव द्रवायें कन् । पद्ममूले शब्द० ।
शिफाकन्द पु० शिफेव कन्दः । पद्ममूले अमरः ।
शिफाधर पु० शिफा अथवा वक्रात् । यात्रायां शब्द० ।
शिफारुह पु० शिफायां रोहति रुह-क । वटवृक्षे राजनि० ।
शिमुडी स्त्री (चक्रोनि) ख्याते क्षुभेदे राजनि० ।
शि(सि)म्मा स्त्री शायति समति वा सम-सम-वा वा-
हन्वच् पुनो० । (हिमी) ख्याते श्रुतात् शब्द० । शक्र-
मटे पु० शब्द० ।

शि(स्वि)म्बी स्त्री सम-त्रि नि० वा स्त्रीप् । शिम्बायां
(शिम) उतायां हेमच० "महापावकरी शिम्बी" ति०त० ।
शरकायास्तु भावप्र० । आर्ते क । तत्त्वं ।

शिम्बीधान्य न० शिम्बीजातं धान्यं शान्त० । सुहृदादौ
धान्यभेदे भावप्र० । [शब्द० कप् तत्त्वं ।
शिम्बीपर्णी स्त्री शिम्बीव पर्णमन्त्राः स्त्रीप् । सुहृदपर्णी
शिर न० शृ-क० । श्रुतके जटा० "पिण्डं दद्यात् गयाशिरं"
वायुपु० । शिप्यक्षेत्रे मेदि० । शिष्यायास्तु श्रुतकरो च
संश्लिष्टाः ।

शिरःफल पु० शिर एव फलमस्य । नारिकेले लिङ्ग० । [शाब्द०
शिरःशूल न० शिरसः शूलमिव तापकत्वात् । शूलरोगभेदे
शिरज पु० शिरं जायते जन-क । केने शब्द० ।
शिरस् न० शृ-असृन् नि० । श्रुतके शिखरे अमरः ।
श्रुताने श्रुतायां मेदि० ।

शिरसिज पु० शिरसि जायते जन क वा असृक् स्याद्यः ।
केने जटा० कुक्षि शिरोजोऽप्यत्र । [केने शब्द० ।
शिरसिरुह पु० शिरसि रोहति रुह-क वा असृक् स्यात् ।
शिरस्त न० शिरसि कायति प्रकाशते कै-क । शिरस्ताये हेमच० ।
शिरस्त न० शिरस्तायते कै-क । शिरोरुजके उन्मीले अमरः ।
शिरस्ताण न० शिरस्तायते अनेन कै-कराये स्त्रुट् । शिरो-
रुजके उन्मीले हेमच० ।

शिरस्य पु० शिरसि भवः यत् । शिर्षलकैश्च अमरः शिरो-
भवमात्रे ति० । [अस्य दन्त्यादिसंशयतम् ।

शिरा स्त्री शृ-क० । नाद्यां (शिर) मेदि० शृ-किरच् हिङ् ।
शिरापत्त पु० शिरेव पत्तं यत् । हिन्तावृक्षे राजनि० ।
शिराल न० शिरोऽप्यस्य यत् । श्रुतके शब्द० । तत्
फलस्य शिरायुक्तत्वात्तयात् । शिरायुक्ते ति० ।
शिरालक पु० शिरावामवति पयोशीति अल-शुक् ।
(चाङ्गयोङ्) वृक्षभेदे शब्द० ।

शिराम्रत्त न० शिरेव वसते व्रत-क । शीतके राजनि० ।
शिरि पु० शृ-कि । श्रुतके शिरे शिङ्गे ति० उणादि० ।
श्रुतके शि-कौ० ।

शिरीष पु० शृ-दीपन् हिङ् । अनामख्याते वृक्षे अमरः ।
"शिरीषो बहुरोऽद्वयस्तुतश्च द्वयो बहुः । दोषशोष
विशेषः काष्ठमन्त्रविषादक" भावप्र० ।

शिरीषपत्रिका स्त्री शिरीषश्चैव प्रत्यक्षा कप् काश्चि अत
रत्नम् । शीतकषीवृक्षे राजनि० ।

शिरोरुह न० शिरःअसृपरिणं शब्दम् । (चिरेवर) चन्द्र-
गात्रायां हेमच० ।

शिरोरुह पु० "रक्तमन्त्रित पवनः कुर्वातु श्चक्रधराः शिराः ।
रुचाः सवेदनाः जघ्नाः शोऽवाध्यः स्याद्विरोपहः"
भावप्र० उक्तं वातरोमभेदे "श्चक्रधरा योवागताः स
पवनः शिरोपहः स्यादित्यम्यः" भावप्र० । [हेमच० ।
शिरोधरा स्त्री शिरोमलकं धरति धृ-अच् । योवायां
शिरोधि स्त्री शिरो योयतेऽत्र वा-वि । योवायाम् अमरः
शिरोमणि पु० स्त्री शिरसि धार्योमणि शान्त० शिराधाय
रत्ने चूडामणौ शब्द० । स्त्रीपते वा स्त्रीप् । शिरो-
रुद्राद्योऽप्यत्र न० ।

शिरोमर्मेन् पु० शिरसि मर्मं यत् । शूलके हेमच० ।
शिरोरुजा स्त्री शिरो रुजातं व्यथयति रुज-क । श्रुत-
अदृष्टे लिङ्ग० । इत० । श्रुतकरोगे च ।

शिरोरुह पु० शिरसि रोहति रुह-क । केने अमरः ।
शिरोरोग पु० इत० उन्मीले मल्लरोगभेदे तद्वक्ष्यं यथा
अथातः शिरोरोगविज्ञानोद्यमध्यायं व्याख्यास्यामः ।
शिरो रुजति कर्त्यानां वातपित्तकफैश्चिभिः । वक्षिण
तेन रुजतेन चक्षेण क्रिमिभिश्च । सुखावसाद
नवाताऽहोपभेदकः शूलकेः । एकादशप्रकारस्य चक्षु-
रुपवृद्धते । यस्यानिमित्तं शिरसो रुजश्च भवति तीक्ष्ण
विषि चातिपातम् । बन्धोपतामैश्च भवेद्विद्वजः शिरो-